

політики в умовах нестабільності міжнародної системи або в ситуації, коли, виникнувши, нова держава змушена визначатися з орієнтирами в зовнішній політиці й вирішувати внутрішні проблеми.

Отже, наявність інституту нейтралітету свідчить про його ефективність як форми зовнішньої політики держави. Нейтралітет відіграє роль своєрідного захисту, який оберігає країну від негативних наслідків боротьби зовнішніх сил а також спонукає державу до повного зосередження на ефективному вирішенні її внутрішніх проблем.

Сліпенюк В. В.,
студент,

Національний університет «Одеська юридична академія»

ПРАВОВИЙ РЕЖИМ ВІЙСЬКОВОЇ ОКУПАЦІЇ

Протягом довгого періоду часу окупована територія визнавалася власністю держави. На окупованій території загарбники часто відміняли всі чинні закони, впроваджували власне законодавство, самі вчиняли правосуддя. Однак з розвитком міжнародного права виникла потреба нормативного врегулювання статусу окупованої території, а також прав та обов'язків держави що її окупувала.

Вперше нормативне закріплення режиму військової окупації було закріплено в Гаазькій конвенції про закони та звичаї сухопутної війни 1907р. Цьому питанню присвячено відділ III «Про військову владу на території ворожої держави». Ст. 42 цієї конвенції визначає умови визначення території окупованою: «територія визнається зайнятою, якщо вона дійсно перебуває під владою ворожої армії». Сучасне міжнародне право підтримує таку традиційну концепцію військової окупації. Особливістю є те, що не має значення здійснена окупація із застосуванням чи без застосування сили.

Гаазьким положенням, а саме ст. 43 встановлене зобов'язання до сторони що зайняла територію, вжити всіх залежних від неї заходів, щоб наскільки це можливо відновити громадський порядок і громадське життя, поважаючи при цьому існуючі в країні закони, якщо для цього немає непереборних перешкод. Вимога до поваги існуючих в країні законів означає, що держава-окупант не повинна змінювати, призупиняти чи заміняти існуюче законодавство своїм.

Важливим аспектом є те, що окупація не означає втрати суверенітету зайнятої території. З цього виходить що окупація не тягне за собою завоювання, тобто повного підкорення переможеної сторони переможцю, яке передбачає закінчення війни і припинення існування переможеної держави. Для окупації характерні збереження владних структур та продовження опору і військових операцій проти держави-окупанта.

Влада над цивільним населенням обмежується Гаазьким положенням, а також IV Женевської конвенції 1949 р. Відповідно до цих положень держава що окупувала територію не повинна примушувати жителів брати участь у військових діях проти своєї країни чи надавати відомості про її армію чи засоби оборони, заборонено також змушувати складати присягу на вірність ворожій державі.

Завжди постає питання перед державою що окупувала, за яких підстав можуть бути затримані та піддані покаранню особи що порушують громадський порядок чи створюють загрозу такого порушення. IV Женевська конвенція, а саме ч.1 ст. 64 зазначає що кримінальне законодавство окупованої території залишається чинним за винятком випадків, коли воно може бути скасовано або дія його призупинена державою, що окупує, якщо це законодавство загрожує безпеці останньої або перешкоджає застосуванню даної конвенції. Відносно судових органів, то вони продовжують виконувати свої функції передбачені законодавством окупованої країни.

Женевська конвенція для підтримання нормального управління територією та належної безпеки держави, надає повноваження державі що окупує поширити на населення чинність постанов, які вона вважатиме за необхідне прийняти. Відносно постанов що встановлюють кримінальну відповідальність за їх порушення, то вони набирають чинності лише після оприлюднення та доведення до відома населення його мовою.

Женевською конвенцією визначено коло обов'язків держави, що окупує стосовно цивільного населення. Метою цих положень є попередження масових порушень прав людини в умовах збройного конфлікту. Зокрема ст. 55 цієї конвенції покладає на державу, що окупує обов'язок забезпечити постачання продовольства та санітарних матеріалів для населення. Також захищаються права на сім'ю, особисту повагу, повагу до своєї честі, релігійних переконань, обрядів та звичаїв.

Відомо, що збройні конфлікти не призупиняють дію норм, що стосуються захисту прав людини. З цього випливає те, що держава-окупант зобов'язана дотримуватись не лише законодавства окупованої держави, а й договорів учасником яких ця держава є.

Державі, що окупує заборонено депортувати цивільне населення з окупованої території на свою територію чи територію будь-якої іншої держави. Забороняється також переміщати населення держави-окупанта на окуповану територію і створювати там будь-які поселення. Однак на практиці ці положення не завжди дотримуються. Прикладом таких порушень є дії Іраку в Кувейті у 1990 р. та проведенні етнічних чисток на території колишньої Югославії.

Отже, режим окупації покладає обов'язки на державу, що окупує, але одночасно надає також певні права які не порушують суверенітету окупованої держави. З моменту переходу влади до сторони що окупує, її обов'язком стає відновлення громадського порядку і безпеки на окупованій території. За таких умов важливу роль відіграє право збройних конфліктів, яке обмежує владу держави що окупує і дозволяє міжнародно-правовими засобами забезпечити захист відповідних осіб.

*Ткачук Д. Э.,
студент,*

Национальный университет «Одесская юридическая академия»

МЕЖДУНАРОДНО-ПРАВОВАЯ ЗАЩИТА ВОЕННОПЛЕННЫХ

В данной работе осуществлен анализ норм международного гуманитарного права, устанавливающих круг лиц, на которых распространяется режим военного плена; определяющих систему предоставляемых военнопленным личных, политических, социально-экономических и культурных прав и свобод, а также гарантий их защиты; рассматривающих обязанности военнопленных в отношении государства; устанавливающих систему наказаний военнопленных и условия их исполнения.

Согласно ст. 4 Женевской конвенции III **военнопленными** являются попавшие во власть неприятеля лица, принадлежащие к одной из следующих категорий: 1) личный состав вооруженных сил; 2) ополченцы и состав добровольческих отрядов; 3) личный